

Testēšanas algoritms Covid-19 infekcijas diagnostikai

Iepriekšējā Covid-19 pandēmijas posmā bija ļoti svarīgi veikt plašu testēšanu, lai identificētu pēc iespējas vairāk Covid-19 gadījumus un, veicot epidemioloģiskās drošības pasākumus infekcijas perēkļos, novērstu Covid-19 izplatīšanos. Mainoties vīrusa īpatnībām, epidemioloģiskajai situācijai un pieejai pretepidēmijas pasākumu veikšanā, kā arī ņemot vērā vakcinācijas pakalpojuma pieejamību, stingriem epidemioloģiskās kontroles pasākumiem Covid-19 infekcijas perēkļos vairs nav būtiskas sabiedrības veselības nozīmes. Līdz ar to, no epidemioloģiskās drošības viedokļa, visaptverošai pacientu, ar aizdomām par Covid-19 infekciju, testēšanai vairs nav nozīmes, izņemot stacionārās ārstniecības iestādēs. Šobrīd plaši izplatās ne tikai SARS-CoV-2 vīruss, bet arī citi sezonālo akūtu augšējo elpceļu infekciju (turpmāk – AAEI) izraisītāji: gripas vīrusi, respiratori sincitiālais vīruss u.c. Tādēļ, epidemioloģiskās situācijas uzraudzībai, vairs nav nozīmes veikt katra Covid-19 gadījuma apstiprināšanu un uzskaiti, bet ir jāintegrē Covid-19 uzraudzību gripas un citu AAEI monitoringā, lai sekotu tendencēm vīrusu cirkulācijā un laikus reaģētu uz sabiedrības veselības apdraudējumiem.

Ņemot vērā minētos apsvērumus, Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs rosina plašu Covid-19 testēšanu aizstāt ar integrētu AAEI virusoloģisko monitoringu, izmeklējot reprezentatīvu paraugu skaitu no monitoringā iesaistītajām ārstniecības iestādēm vienlaikus uz vairākiem AAEI izraisītājiem.

Sakarā ar minēto tika veiktas izmaiņas Covid-19 infekcijas laboratoriskās izmeklēšanas organizēšanai algoritmā, nosakot SARS-CoV-2 vīrusa RNS vai antigēna klātbūtnes noteikšanas metodes izmantošanu tikai stacionāros. Ņemot vērā minēto, jāņem vērā arī šādas rekomendācijas:

- nav nepieciešama Covid-19 laboratoriskā apstiprināšana, lai noteiktu izolācijas vai karantīnas pasākumus inficētajai personai, jo visu akūtu augšējo elpceļu infekciju gadījumā rīcība ir līdzīga. Proti, persona, kurai ir noteiktas AAEI pazīmes, var pārtraukt izolāciju un apmeklēt sabiedriskas vietas, tai skaitā doties veikt darba pienākumus klātienē, ja 3 dienas vairs nav novērojami AAEI simptomi;

- ārstniecības iestādei nav jāpieprasa pacientam veikt SARS-CoV-2 RNS testu dažas dienas pirms manipulācijas. Jāņem vērā, ka pacients ar lielu varbūtību var būt inficēts ne tikai ar SARS-CoV-2 vīrusu, bet ar kādu citu AAEI izraisītāju. Tādēļ epidemioloģiskās drošības pasākumi ārstniecības iestādē ir jāplāno, vadoties no vispārējiem AAEI, ieskaitot gripu, riskiem;

- ambulatorajā praksē pacientiem joprojām ir iespēja izmantot paškontroles testus.

Covid-19 infekcijas laboratorisko diagnostiku veic klīnisku un epidemioloģisku indikāciju gadījumos.

Covid -19 infekcijas laboratoriskai noteikšanai stacionārā izmanto šādas metodes:

- profesionāla SARS-CoV-2 antigēna noteikšana;
- SARS-CoV-2 vīrusa RNS klātbūtnes noteikšana.

No valsts budžeta līdzekļiem testēšanu veic stacionāros šādos gadījumos:

1. profesionālais SARS-CoV-2 antigēna tests var tikt veikts ikvienam pacientam ar aizdomām par gripu, Covid-19 vai RSV infekciju iestājoties stacionārā, kā arī gadījumos, ja pacients ir saslimis stacionēšanas laikā, atbilstoši iestādes noteiktai kārtībai;

2. tests SARS-CoV-2 RNS noteikšanai tiek veikts, ja iepriekš veiktā profesionālā antigēna testa rezultāts ir negatīvs pacientiem ar smagu akūtu respiratoru infekciju (turpmāk – SARI) bez cita iemesla, kas pilnībā izskaidro klīniskās izpausmes, t. sk. SARI, t. sk. pacienti, kuriem ir nepieciešama intensīvā terapija.

Sociālās aprūpes centros klientiem ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm vai citām pazīmēm, kas ir raksturīgas Covid-19 infekcijai veic SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu par iestādes līdzekļiem.

Izmeklēšana uz Covid-19 ir maksas pakalpojums visos gadījumos, kas nav minēti kā valsts apmaksāta testēšana stacionāros.

PIEZĪME: Laboratorisko izmeklēšanu uz Covid-19 infekciju – SARS-CoV-2 RNS noteikšanu, piemēram, ar polimerāzes ķēdes reakciju, veic laboratorijas, kuras ir akreditētas molekulārā bioloģijā pēc starptautiskā LVS EN ISO 15189 standarta „Medicīnas laboratorijas. Kvalitātes un kompetences prasības”.